

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
СПІЛКА ПІДПРИЄМЦІВ МАЛИХ, СЕРЕДНІХ І
ПРИВАТИЗОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ
МОЛДАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
Навчально-науковий інститут економіки, оподаткування та митної справи
Кафедра господарського права та процесу
Кафедра економіки підприємства

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Серію «Митна справа в Україні» засновано в 2001 р. Її продовженням є серія
«Податкова та митна справа в Україні», яку започатковано в 2015 р.

*Присвячена 100-річчю
Університету державної фіскальної служби України*

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА: КЛЮЧОВІ МЕХАНІЗМИ ОРГАНІЗАЦІЇ, ОСНОВНІ ДРАЙВЕРИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Збірник матеріалів III Міжнародної
науково-практичної конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»*

**У двох частинах
Частина 1**

10–11 жовтня 2019 року

**Ірпінь
2019**

К 334.7(477)(06)
ББК 65.9(4Укр)290я431

Д 70

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету державної фіскальної служби України
(протокол № 8 від 26 вересня 2019 року)*

*Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 100-річчю Університету державної фіскальної служби України
«Економічні перспективи підприємництва в Україні», 10–11 жовтня 2019 року*

Рецензенти:

Варналій З. С., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Бучинська О. В., к.е.н., доцент кафедри маркетингу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Організаційний комітет:

Голова – Пашко П. В., д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор УДФСУ;

Заступник голови – Швабій К. І., д.е.н., професор, директор навчально-наукового інституту економіки, оподаткування та митної справи УДФСУ;

Топчій В.В. – д.ю.н., професор, директор навчально-наукового інституту права УДФСУ;

Бодров В.Г. – д.е.н., професор кафедри економіки підприємства УДФСУ;

Биковець В. М. – генеральний директор Співки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України;

Войнаренко М.П. – д.е.н., професор, член-кореспондент НАН України, перший проректор Хмельницького національного університету;

Жмайлов В. М. – к.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Сумського національного аграрного університету;

Русак О.С. – к.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки підприємства Академії управління при Президентіві Республіки Білорусь (м. Мінськ, Республіка Білорусь);

Хэмурау М. – д.е.н., доцент, директор департаменту економіки, маркетингу і туризму факультету економічних наук Молдавського державного університету (м.Кишинів, Республіка Молдова);

Никитченко Н.В. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри господарського права та процесу УДФСУ;

Гурочкіна В. В. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства УДФСУ;

Слюсарева Л. В. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства УДФСУ;

Цимбалюк С. Я. - к.е.н., доцент, директор наукової бібліотеки УДФСУ.

Д 70 Дослідження підприємництва: ключові механізми організації, основні драйвери та перспективи: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції «Економічні перспективи підприємництва в Україні», (10–11 жовтня 2019 р., м. Ірпінь) : у 2 ч. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. – Ч. 1. – 337 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 132).

ISBN 978-966-337-548-9

У збірнику опубліковано матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, присвячені питанням осмислення економічних проблем та перспектив розвитку підприємництва. Основними напрямками досліджень є: сучасні теоретичні погляди на підприємництво, його детермінанти, обмеження та можливості; моделі, тенденції, заходи та ініціативи державної політики розвитку підприємництва; правове регулювання підприємництва в Україні та світі; проблеми та перспективи розвитку; економічна безпека підприємницької діяльності; передові маркетингові та логістичні технології забезпечення розвитку та стійкості бізнесу; деструктивне підприємництво як суспільний виклик; національне надбання, гостинність і сталий розвиток туризму; Україна – територія можливостей для розвитку бізнесу: погляд молоді. Видання призначене для науковців, молодих вчених, аспірантів, студентів.

УДК 334.7(477)(06)

ББК 65.9(4Укр)290я431

Матеріали розміщено у авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їх відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори.

© Науковий гурток «Економіст», 2019

© Університет ДФС України, 2019

ISBN 978-966-337-548-9

11. Шестаковская Анжела Петровна, д.э.н., департамент Финансы и Банки Государственного университета Молдовы
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ЭКОНОМИКЕ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА 45
12. Ruslana Zadorozhna, PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Trade and Exchange Activity Bila Tserkva National Agrarian University
Dmytro Hryhor, Master of the Department of Entrepreneurship, Trade and Exchange Activity Bila Tserkva National Agrarian University
IMPROVEMENT OF THE PROFIT MANAGEMENT SYSTEM OF DOMESTIC ENTERPRISES.....48
13. Ахновська Інна Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, просторової та корпоративної економіки ДонНУ імені Василя Стуса
ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....51
14. Гурочкіна Вікторія Вікторівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства Університету державної фіскальної служби України
ТЕОРІЯ ІГОР В ПОВЕДІНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.....54
15. Марченко Ольга Іванівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства Університету державної фіскальної служби України
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ БІЗНЕСУ В МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГАХ.....57
16. Дідух Сергій Мирославович, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки промисловості Одеської національної академії харчових технологій
ІНКЛЮЗИВНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІКИ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....60
17. Дяченко Світлана Анатоліївна, к.н.держ.упр., доцент кафедри економічної політики та врядування Національної академії державного управління при Президентові України
ПАРТИСИПАТИВНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....63
18. Мартинюк Людмила Анатоліївна, к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ.....66
19. Ляшенко Ганна Павлівна, к.е.н., професор кафедри економіки підприємства Університету державної фіскальної служби України
ВПЛИВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН.....68
20. Риков Вадим Володимирович, заступник голови КДКА м. Києва (аспірант Національної академії державного управління при Президентові України)
ДЕСТРУКТИВНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ.....72
21. Солоненко Юлія Валеріївна, старший викладач кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки ДонНУ імені Василя Стуса
Трегубов Олександр Сергійович, к.е.н., доцент кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки ДонНУ імені Василя Стуса
МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ СІМЕЙНОГО БІЗНЕСУ.....74
22. Сновидович Ірина Григорівна, аспірантка кафедри менеджменту Львівського національного університету ім. І. Франка
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....77
23. Хачатрян Валентина Валентинівна, к.е.н., доцент, завідувач кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ
Менчинська Олена Миколаївна, асистент кафедри економіки підприємства

Список використаної літератури

1. Збірник статистики підприємництва в Україні. – 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/eastern-partners/Compendium-Entreprise-Statistics-Ukraine-2018-Ukrainian.pdf>
2. Вища освіта в Україні. – 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.09.2019).

Гурочкіна Вікторія Вікторівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри
економіки підприємства Університету
державної фіскальної служби України

ТЕОРІЯ ІГОР В ПОВЕДІНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Купуючи акційний квиток у кіно, ми з легкістю можемо не піти на перегляд через погіршення погодних умов, проте купивши його за повною вартістю – візьмемо парасольку або таксі для приємного пересування у кінотеатр.

Таке спостереження за поведінкою свідчить про наявність фінансової ірраціональності у людини, як у суб'єкта економічних відносин. Тому класичні економетричні моделі із своїми раціональними елементами залишаються професійними стандартами та еталонами, а в деяких випадках взагалі, втрачають сенс. За останні роки в економіці часто застосовують математичне моделювання, яке поєднує раціональні елементи, лише частково характеризують ірраціональні елементи. Таке поєднання змішаних елементів та математичних атрибутів в економетричних моделях заклало основи для формування поведінкової економіки, яка орієнтована на психологічний аналіз процесу прийняття рішень людиною та їх вплив на розвиток подій в економічній системі.

«Нова» поведінкова економіка почала своє становлення з критики ортодоксальної моделі очікуваної корисності, а саме парадоксу Еллсберга (Алле) [1] та альтернативної концепції прийняття рішень в умовах невизначеності «теорії перспектив».

Актуальність дослідження доводиться присудженням у 2017 року в галузі економічних наук Нобелівської премії Річарду Талеру за значний внесок у розвиток галузі поведінкової економіки. Нобелівський лауреат Р.Талер зазначив, що «фахівці галузі поведінкової економіки ставлять питання в основному про те, як люди приймають економічні рішення / судження або впливають на шлях розвитку конкретних фінансових систем» [4].

Як визначено у всесвітній енциклопедії «Поведінкова економіка (англ. *behavioral economics*) – це напрямок економічної теорії, який займається

дослідженням впливу психологічних факторів на рішення людей у різноманітних економічних ситуаціях. При цьому велику увагу приділяється ситуаціям, де люди поведуться інакше, ніж це прогнозує класична економічна теорія із її припущенням раціональності та егоїстичності [2].

Усі припущення щодо людської мотивації та боротьба у людській свідомості між раціональністю та ірраціональністю називають «соціальними дилемами». Дослідження поведінки людини в контексті індивідуального та соціального становлення нерозривно пов'язано із дослідженням його відчуття, як члена демократичного, правового та соціального суспільства.

Яскравий приклад з історії, коли Кортес «мотивував» або «переконав» своєю поведінкою ацтеків, спаливши всі свої кораблі так явно, що ацтеки побачивши визнали цей крайній оптимізм, як ніщо інакше, як наявність вагомий конкурентної переваги. Таким чином, Кортес не залишив вибору конкістадорам. Саме тому ацтеки відступили і Кортес здобув найлегшу перемогу, при відсутній конкурентній перевазі. Сміливість, впевненість, жорсткість та відсутність вибору виконали свою справу.

В контексті дослідження ринкової економіки, абсолютно конкурентним ринкам притаманна функція, яка робить їх сприйнятливими до параметричного аналізу, що не можна сказати про досконалу та монополістичну конкуренцію. Такі ринкові механізми особливі й незвичайні, тут вже класичні економетричні моделі визначення комбінації ціни і кількості продукції, при якій вона максимізує прибуток не спрацьовують тому, що розвиток подій залежить від поведінки гравців на ринку. Таким чином, при моделюванні досконалої та монополістичної конкуренції економісти виносять на останній план класичні обставини, застосовуючи теорію ігор.

В поведінковій економіці «Теорія ігор є вивченням способів, коли вибір взаємодіючих економічних агентів дає результати стосовно переваг (або корисності) цих агентів, коли ці результати, можливо, не були передбачені жодним із агентів» [3].

Теорія ігор є технологією формального моделювання, в основі якого є припущення щодо максимізації корисності в математичних термінах. Теорія ігор дозволяє загальну ідею функції корисності розглянути через призму індивідуального випадку порядкової функції корисності та в подальшому і впорядковані уподобання в реальні математичні числа.

Проте у теорії ігор є особливості й парадокси. Так, Дж. фон Нейман та О. Моргенштерн у своїй монографії «Теорія ігор та економічна поведінка» розкрили новий спосіб оцінки корисності - теорію очікуваної (сподіваної) корисності. Лауреат Нобелівської премії з економіки 1988 р. Моріс Алле відзначив, що індивід, який поводить себе раціонально, надає перевагу не поведінці, націлений на отримання максимальної очікуваної корисності, а діям,

спрямованим на досягнення абсолютної надійності, що і отримало назву «парадокса Алле».

З метою розуміння «парадоксу Алле», наведемо простий приклад:

Перед людиною стоїть задача вибрати один з варіантів:

а) гарантовані 99 грн. із ймовірністю 100%;

б) 100 грн. із ймовірністю 99%.

Для коректності експерименту як 99 так і 100 грн. було роздано учасникам у купюрах по 1 грн., тобто дві пачки у кількості 99 і 100 одnogривневих купюр.

Середні величини результату вибору людини в обох випадках дорівнюють 99 грн., так як: а) ; б). Численні експерименти впевнено довели, що переважна більшість людей віддають перевагу варіанту А, доводячи тим самим бажання досягати абсолютно надійного результату.

Таким чином, нові якості економічної системи проявляються завдяки груповій діяльності людей, або при їх соціальній взаємодії. Виникнення непередбачених (непрогнозованих) подій розвитку економічної системи відносять до поведінки суб'єктів. В основі дослідження поведінкових аспектів економічних суб'єктів конкурентного ринку лежать психологічні фактори та впорядковані уподобання, що можуть впливати на рішення людей у різноманітних економічних ситуаціях, змінюючи саму економічну систему. При цьому велику увагу приділяється ситуаціям, де люди поведуться інакше, ніж це прогнозує класична економічна теорія із її припущенням раціональності та егоїстичності.

Список використаної літератури

1. Алле М. Поведение рационального человека в условиях риска: критика постулатов и аксиом американской школы / М. Алле // Теория и история экономических и социальных институтов и систем (THESIS). – 1994. – №5. – С. 217–241.
2. Поведінкова економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Game Theory. Stanford Encyclopedia of Philosophy Mar 8, 2019 <https://plato.stanford.edu/entries/game-theory/>
4. Thaler R. H. Behavioral economics from nuts to ‘nudges, 2018. [Online]. Available: <http://review.chicagobooth.edu/behavioral-science/2018/article/behavioral-economics-nuts-nudges>